

Спортивні клуби з ігрових видів спорту та одноборств Каразінського університету

Темченко В.О., Акінін Л.А., Коленченко А.М., Мананчиков А.А., Чупир К.І.
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Анотація. Розглянуто питання створення спортивних клубів з ігрових видів спорту та одноборств на прикладі Харківського національного університету імені В.Н.Каразіна, наведено основні цілі та завдання їхньої роботи. Зазначено, що створення спортивних клубів сприяє не лише розвитку видів спорту, які мають сталі традиції у закладі вищої освіти, а й розвитку та реконструкції наявної спортивної інфраструктури та підвищенню ефективності її використання.

Ключові слова: спортивний клуб; заклад вищої освіти; фізична культура; спорт.

Реформування вищої освіти в Україні не залишило осторонь і роботу з розвитку фізичної культури та спорту у закладах вищої освіти. Ця галузь наразі переживає складний процес адаптації до роботи в нових умовах. Традиційна система організації роботи з розвитку фізичної культури та спорту у закладах вищої освіти, змістовна частина якої побудована на суворій регламентації й авторитарності освітнього процесу, на сучасному етапі потребує впровадження нових напрямків організації занять з фізичного виховання.

У закладі вищої освіти це можливо здійснити завдяки автономії, яка передбачає його самостійність, незалежність і відповідальність у прийнятті рішень стосовно розвитку академічних свобод, організації освітнього процесу, наукових досліджень, внутрішнього управління, економічної та іншої діяльності, самостійного добору і розстановки кадрів (<https://zakon.rada.gov.ua/>).

Аналіз досліджень та публікацій показав, що реорганізація системи фізичного виховання у закладах вищої освіти України потребує пошуку не тільки нових підходів до фізкультурно-оздоровчої роботи зі здобувачами освіти, а й вдосконалення усієї галузі студентської фізичної культури та спорту у закладі вищої освіти. Ефективність розвитку студентського спорту та фізкультурно-спортивної роботи значно зростає при створенні спортивних клубів з видів спорту, які мають сталі традиції розвитку у ЗВО. Співпраця таких спортивних клубів з кафедрою фізичного виховання та спорту сприяє розвитку профільних видів спорту у закладах вищої освіти (Базильчук, & Базильчук, 2013; Тихонов, 2019).

Роботу з модернізації галузі фізичної культури та спорту в Харківському національному університеті імені В. Н. Каразіна було розпочато практично одразу після того, як Україна стала незалежною державою. В період з 1993 по

2002 рр. було створено три нові структурні підрозділи фізкультурно-спортивного спрямування – спеціалізовані спортивні клуби з ігрових видів спорту та одноборств, які мали на той час найбільшу популярність, історичні традиції та перспективи розвитку в університеті: тенісний клуб «Унікорт», фехтувальний клуб «Уніфехт» та футбольний клуб «Універ-Локо».

Основними завданнями у роботі спеціалізованих спортивних клубів Каразінського університету є:

- розвиток спортивних клубів з профільних видів спорту в університеті;
- сприяння оздоровленню здобувачів вищої освіти та працівників університету шляхом організації та надання фізкультурно-оздоровчих послуг з профільних для клубів видів спорту;
- організація фізкультурно-спортивної роботи, підготовка і проведення спортивно-масових заходів, спрямованих на популяризацію фізичної культури, спорту та здорового способу життя;
- надання на спортивних спорудах платних фізкультурно-оздоровчих послуг в час, вільний від проведення навчальних занять з фізичного виховання, спортивних змагань та спортивно-масових заходів;
- організація та проведення спортивних змагань з тенісу, футзалу та фехтування;
- раціональне використання університетської спортивної інфраструктури, сприяння її реконструкції та ремонту;
- залучення талановитих спортсменів з числа абітурієнтів для вступу до Каразінського університету.

Утворення спортивних клубів потребувало проведення структурної та управлінської реформи сери фізичної культури та спорту в університеті, а у подальшому – створення університетського фізкультурно-спортивного центру, який об'єднав спортивні клуби та адміністративно-господарську службу спортивних споруд, що сприяло оптимізації фізкультурно-спортивної діяльності закладу вищої освіти. Управління сферою фізичної культури та спорту здійснюється Радою з питань фізичної культури та спорту (Бабічев, Темченко, & Акінін, 2022).

Основним документом, який визначає напрямки роботи у фізкультурно-спортивній сері є Програма розвитку фізичної культури та спорту в Харківському національному університеті імені В. Н. Каразіна, яка діє вже понад два десятиліття та містить наступні блоки:

- Управління фізичною культурою і спортом в університеті;
- Фізичне виховання студентів;
- Спортивно-масова робота та спорт вищих досягнень;
- Ремонт і реконструкція спортивних споруд університету;
- Використання університетських спортивних споруд.

Нажаль, внаслідок вторгнення російських окупантів значна частина спортивних споруд Каразінського університету була зруйнована, повноцінне

функціонування роботи з фізичного виховання та спорту в університеті значно ускладнилося і наразі вимагає пошуку нових управлінських рішень.

Література:

- Бабічев, А., Темченко, В. & Акінін, Л. (2022). Модернізація системи управління галуззю фізичної культури та спорту у закладі вищої освіти. *Фізична культура, спорт і здоров'я: стан, проблеми та перспективи*: збірник тез XXII Міжнародної науково-практичної конференції, Харків : ХДАФК. 503-505.
- Базильчук, В. & Базильчук, О. (2013). Роль спортивного клубу у фізкультурно-спортивній роботі ВНЗ. *Професійне становлення особистості*, 2, 183-187.
- Тихонов, В.К. (2019). *Спортивний клуб ВНТУ як первинна ланка організації фізкультурно-спортивної роботи*. Відтворення з <https://conferences.vntu.edu.ua/index.php/all-hum/all-hum-2019/paper/view/6542>.
- Про вищу освіту № 2438-IX* (2022). Відтворення з <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>

Відомості про авторів:

Темченко Володимир Олександрович –

кандидат наук з фізичного виховання та спорту, доцент,
завідувач кафедри фізичного виховання та спорту,

E-mail: temchenko1961@ukr.net

<https://orcid.org/0000-0003-0171-4614>

Харківський національний університет імені В.Н.Каразіна

Акінін Леонід Анатолійович –

старший викладач кафедри фізичного виховання та спорту,

E-mail: akinincoach@gmail.com

<https://orcid.org/0000-0001-5589-2884>

Харківський національний університет імені В.Н.Каразіна

Мананчиков Анатолій Анатолійович –

старший викладач кафедри фізичного виховання та спорту

E-mail: mananchikova@ukr.net

<https://orcid.org/0000-0001-5543-6774>

Харківський національний університет імені В.Н.Каразіна

Коленченко Анастасія Миколаївна –

старший викладач кафедри фізичного виховання та спорту,

E-mail: kolenchenkonasti@gmail.com

<https://orcid.org/0000-0002-1853-775X>

Харківський національний університет імені В.Н.Каразіна

Чупир Катерина Іванівна –

старший викладач кафедри фізичного виховання та спорту

E-mail: karnavaldekor@gmail.com

<https://orcid.org/0000-0001-7883-314X>

Харківський національний університет імені В.Н.Каразіна

Надійшла до редакції 15.01.2023 р.